

Startnotitie Paraplubestemmingsplan Kleine windturbines

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 1 juli 2020 hebben Provinciale Staten van Fryslân ingestemd met een partiële wijziging van de Verordening Romte. Deze wijziging vloeit voort uit het coalitieakkoord van de provincie. In het bestuursakkoord 2019-2023 'Vernieuwen in vertrouwen' Geluk op 1' zijn de ambities voor het opwekken van duurzame energie benoemd. In 2030 wordt 33% van de Friese energie duurzaam opgewekt en 25% energie bespaard ten opzichte van 2010. De nadere uitwerking hiervan vindt plaats via de Regionale Energiestrategie (RES) en de provinciale omgevingsvisie. Verschillende partijen in Fryslân, zoals overheden, inwoners, bedrijfsleven, netbeheerders, energiecoöperaties en maatschappelijke organisaties, zullen in dit kader samen tot concrete plannen moeten komen voor warmtevoorziening in de bebouwde omgeving en grootschalige duurzame energieopwekking.

Het gewijzigde provinciale beleid biedt ruimte voor het plaatsen van kleine windturbines bij agrarische bedrijven. De voorwaarden zijn:

1. maximaal 3 windturbines op of direct grenzend aan het bouwperceel van een bestaand agrarisch bedrijf;
2. een maximale as-hoogte van 15 meter;
3. het op te stellen vermogen is gericht op de energiebehoefte van het agrarisch bedrijf;
4. de turbines moeten zorgvuldig worden ingepast binnen de landschappelijke- en cultuurhistorische kernkwaliteiten, waarbij de mogelijkheden om te voorzien in de energiebehoefte van het agrarische bedrijf door middel van zonnepanelen op de gebouwen zijn verkend;
5. de plaatsing is alleen mogelijk met toepassing van een ruimtelijke procedure waarbij wettelijk vooroverleg met de provincie verplicht is.

Deze wijziging in de provinciale verordening heeft ertoe geleid dat ook in de gemeente Noardeast-Fryslân diverse initiatieven zijn ingediend voor het plaatsen van kleine turbines. In de coalitieagenda voor de gemeente Noardeast-Fryslân 2019-2022 staat het volgende over kleine windturbines:

"We streven naar het leveren van betekenisvolle bijdragen aan een duurzame samenleving. Energietransitie willen we stimuleren en de inwoners daar bij betrekken. Als gemeente zullen we invulling geven aan onze voorbeeldrol."

In het kader van de energietransitie zullen diverse vormen van duurzame energiebronnen moeten worden aangewend om een betekenisvolle bijdrage te leveren aan het behalen van klimaat doelstellingen (o.a. lagere CO2 uitstoot). Eén van deze milieuvriendelijke bronnen is windenergie, waarbij de bouw van molens vanzelfsprekend effect heeft op het landschap. Dit effect wil het college inkaderen:

- *Provinciaal beleid bepaalt welke ruimte een gemeente heeft voor het opwekken van energie door molens.*
- *Indien toekomstig provinciaal beleid het mogelijk maakt dan zal het college naast kleine molens (zoals bijv. Groninger model) iets grotere molens toestaan, indien ze passen in de omgeving, er draagvlak voor is in de omgeving en burgers ervan profiteren, waarbij maatwerk altijd een leidend criterium is.*
- *Solitaire megamolens en windparken van middelgrote en megamolens zullen in deze raadsperiode niet worden toegestaan."*

Het is duidelijk dat de coalitie invulling en ruimte wil geven aan het nieuwe, provinciale windturbinebeleid. De geldende bestemmingsplannen zijn gebaseerd op verouderd provinciaal beleid en faciliteren deze kleine windturbines echter (nog) niet. Dat betekent dat voor elke aanvraag een uitgebreide vergunningprocedure nodig is, die tijdrovend en kostbaar is.

Om de verruimde mogelijkheden van de provincie te kunnen benutten is het noodzakelijk en gewenst om een nieuw bestemmingsplan voor het gemeentelijk grondgebied - een paraplubestemmingsplan - op te stellen, waarin het plaatsen van een windturbine onder voorwaarden mogelijk wordt gemaakt. Dit draagt bij aan een verduurzaming van de energievoorziening van een agrarisch bedrijf.

Globale spreiding van de initiatieven voor kleine windturbines.
Peildatum: 1 oktober 2020 (ondergrond: opentopo.nl)

1.2 Paraplubestemmingsplan

In de meeste geldende bestemmingsplannen in de gemeente Noardeast-Fryslân zijn geen specifieke regels voor kleinschalige windturbines opgenomen. Daarom wordt een paraplubestemmingsplan opgesteld. Een paraplubestemmingsplan is een bestemmingsplan dat als een paraplu over andere, reeds bestaande bestemmingsplannen heen hangt. Het legt een generieke regeling over de bestaande bestemmingsplannen. Voor het gehele landelijke gebied van de gemeente ontstaat dan een uniform ruimtelijk toetsingskader voor windturbines. Voor de overige beleidsaspecten blijven de onderliggende bestemmingsplannen gewoon geldig.

De voordelen van een paraplubestemmingsplan voor de plaatsing van kleine windturbines:

- Duidelijke randvoorwaarden vooraf;
- Snellere afhandeling per initiatief (reguliere procedure);
- Eerlijk speelveld voor initiatiefnemers en leveranciers.

1.3 Doel van dit document

Doel van deze notitie is de uitgangspunten vast te stellen die als basis dienen voor het op te stellen paraplubestemmingsplan. Het paraplubestemmingsplan biedt het planologisch toetsingskader voor het plaatsen van kleine windturbines bij agrarische bedrijven in de gemeente. Het paraplubestemmingsplan wordt opgesteld door Rho adviseurs in samenwerking met diverse vakgebieden binnen de ambtelijke organisatie.

Hoofdstuk 2 Uitgangspunten paraplubestemmingsplan

Het is een wettelijke taak van de gemeente om zorg te dragen voor een 'goede ruimtelijke ordening' (art. 3.1 Wet ruimtelijke ordening). Bij het opstellen van een bestemmingsplan dient dan ook goed gekeken te worden naar de inpasbaarheid van de voorgenomen ruimtelijke ingreep. Het bestemmingsplan bestaat uit een toelichting, regels en een verbeelding.

2.1 Toelichting

2.1.1 Ligging plangebied

Het plangebied behelst een groot deel van het grondgebied van de gemeente Noardeast-Fryslân. De uitzonderingen betreffen natuur- en kwetsbare gebieden. Het betreft het landelijk gebied waarin agrarische bedrijven zijn gelegen, dit in verband met de relatie van de plaatsing van windturbines met het agrarische bedrijf i.c. het bouwvlak. Het plangebied betreft in ieder geval de plangebieden van de volgende bestemmingsplannen:

Bestemmingsplan	Voormalige gemeente
Buitengebied Ferwerderadiel	Ferwerderadiel
Bûtengebiet Dongeradeel	Dongeradeel
Bestemmingsplan Buitengebied 2012	Kollumerland en Nieuwkruisland

2.1.2 Uitsluitingsgebieden

De gemeente Noardeast-Fryslân kent grofweg drie landschapstypen: het Lauwersmeergebied, met het stroomgebied van het Dokkumer Grutdijp, het Oostergose Kleigebied en de Noordelijke Wouden. Binnen deze landschapstypen zijn er gebieden die logischerwijs vrij moeten blijven van turbines, zoals het stroomgebied van het Dokkumer Grutdijp, de buitendijkse polders en kwelders en de voormalige zomerpolders tussen Paesens en Oostmahorn. Het overgaan tot uitsluitingsgebieden lijkt op voorhand niet nodig aangezien in deze deelgebieden nauwelijks tot geen agrarische bouwpercelen aanwezig zijn.

2.1.3 Beleidskader

De uitgangspunten voor het paraplubestemmingsplan zijn gebaseerd op vastgestelde wet- en regelgeving van het rijk, de provincie en de gemeente. Voor zover wet- en/of regelgeving wordt gewijzigd vóór het moment van vaststelling, wordt het gewijzigde of nieuwe beleid in het plan verwerkt.

2.1.4 Omgevingsaspecten

In het Besluit ruimtelijke ordening is bepaald dat in de toelichting op een ruimtelijk plan inzicht verkregen moet worden in de uitvoerbaarheid van het plan in relatie tot een aantal kwaliteitseisen uit hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer. Met andere woorden, er moet sprake zijn van een goede omgevings situatie. De windturbine moet voldoen aan de van toepassing zijnde eisen van het Activiteitenbesluit, waaronder de normen voor geluidhinder en slagschaduw. Het totale geluidniveau wat een inrichting maximaal mag produceren op de gevel van omwonenden en andere geluidgevoelige objecten is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht. Voor een kleine windturbine met een rotordiameter van 2 meter of meer is een melding Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht. Bij de melding moet een akoestisch onderzoek worden gevoegd. De kleine windturbines van EAZ hebben een ashoogte van 15 meter en een rotordiameter van 12 meter.

In het paraplubestemmingsplan zal in ieder geval aandacht worden gegeven aan de volgende omgevingsaspecten:

1. Geluid
2. Slagschaduw
3. Externe veiligheid
4. Ecologie
5. Landschap en cultuurhistorie

2.2 Regels

In de 'Inleidende regels' wordt een lijst opgenomen van bestemmingsplannen waarop het paraplubestemmingsplan van toepassing is. In de 'Algemene regels' wordt bepaald dat kleine windturbines kunnen worden toegestaan via een binnenplanse afwijking van het paraplubestemmingsplan. Daarvoor moet voldaan worden aan een aantal voorwaarden. Deze voorwaarden worden vastgelegd in de planregels en sluiten aan bij die van de provincie.

In de regels van het op te stellen paraplubestemmingsplan zullen in ieder geval de volgende voorwaarden worden opgenomen:

1. maximaal 3 windturbines op of direct grenzend aan het bouwperceel van een agrarisch bedrijf;
2. een maximale as-hoogte van 15 meter;
3. het op te stellen vermogen is gericht op de eigen energiebehoefte van het agrarisch bedrijf;
4. een landschappelijk inpassingsplan is vereist;
5. vooroverleg met de provincie is vereist.

Ad 1 Aantal windturbines

De provincie stelt een maximum van drie turbines per agrarisch bouwperceel. Het opgestelde vermogen van de te plaatsen windturbine is gericht op de eigen behoefte van het agrarisch bedrijf. De gemeente Noardeast-Fryslân sluit hierbij aan.

Ad 2 As-hoogte

De provincie stelt een maximale ashoogte van 15 meter voor de bouw van de kleine windturbines. Kleine turbines passen bij de schaal van bestaande landschapseenheden, zoals agrarische bedrijven. Noardeast-Fryslân sluit hierbij aan. Ter vergelijking: de maximale hoogte van een agrarisch bedrijfsgebouw in de voormalige gemeenten Dongeradeel en Kollumerland bedraagt 15 meter en van een bedrijfsgebouw voor het houden van vee 11 meter. In de voormalige gemeente Ferwerderadiel bedraagt de maximale hoogte van een agrarisch bedrijfsgebouw 14 meter.

Ad 3 Energiebehoefte

Uit landschappelijke overwegingen wil de provincie het aantal kleine windturbines beperkt houden. Ook vindt zij het belangrijk dat extra druk op het elektriciteitsnet zoveel mogelijk wordt voorkomen. Om deze redenen is besloten alleen een windturbine bij een agrarisch bedrijf toe te staan als het opgestelde vermogen van de windturbine is gericht op de eigen behoefte van het agrarisch bedrijf. De geplaatste windmolencapaciteit mag het eigen energiegebruik van de boer niet te boven gaan. Voor het bepalen van het eigen gebruik kan het gemiddelde energieverbruik van de afgelopen drie jaar als leidraad aangehouden worden. De gemeente Noardeast-Fryslân sluit hierbij aan.

Ad 4 Landschappelijke inpassing

Een windturbine is een zichtbaar element in het landschap. Om de impact op het landschap te beperken moet de turbine een ruimtelijke eenheid vormen met de overige bebouwing en beplanting op het perceel. Voor een initiatief dient een landschappelijk inpassingsplan opgesteld te worden. Dit gebeurt in overleg met initiatiefnemer, de gemeentelijke stedenbouwkundige, de welstandscommissie Hûs en Hiem en de provincie. Hiervoor dient de lijn aangehouden te worden zoals omschreven in de bijlagen van de huidige bestemmingsplannen voor het buitengebied. In deze bijlagen staan de handleidingen voor inpassingsplanen en de randvoorwaarden per landschapstype. Daarnaast dient ook de welstandsnota aangepast te worden aangezien de huidige nota geen toetsingskader kent voor windturbines. Maatwerk is belangrijk en mogelijk. Elke locatie, elk project is anders.

Ad 5 Vooroverleg provincie

De provincie wil toezien op de landschappelijke inpassing. De provincie wil het draagvlak dat aanwezig is voor windturbines van 15 meter behouden. In de regels van de provinciale Verordening Romte wordt van gemeenten gevraagd om de windturbines goed in te passen en daarbij tevens de

mogelijkheden voor “zon op dak” te verkennen. Wanneer “zon op dak” een reële optie is voor het bedrijf dan moet zorgvuldig worden afgewogen of vanuit oogpunt van ruimtelijke kwaliteit het plaatsen van zon op dak dan niet de betere manier is om te voorzien in de eigen energiebehoefte. De provincie vindt het daarom belangrijk dat van geval tot geval een gedegen landschappelijke afweging wordt gemaakt tussen de opties voor “zon op dak” en wind.

2.3 Verbeelding

De verbeelding van het paraplubestemmingsplan beperkt zich tot een plancontour van het gehele plangebied. Zie ook hiervoor onder 2.1, ligging plangebied. Voor het overige blijven de verbeeldingen van de bestaande bestemmingsplannen gelden.

Hoofdstuk 3 Overige aspecten

3.1 Grondexploitatieplan

De Wet ruimtelijke ordening verplicht gemeenten om bij ontwikkelplannen een exploitatieplan op te stellen, tenzij het kostenverhaal anderszids is verzekerd. De kosten voor het opstellen van dit plan komen voor rekening van de gemeente. Het oprichten van kleinschalige windturbines is alleen toegestaan na het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bestemmingsregels. De kosten voor de gemeente betreffen het beoordelen van deze aanvragen. Deze kosten worden door middel van leges gedekt. De economische uitvoerbaarheid ligt in de handen van initiatiefnemers. Het opstellen van een exploitatieplan is daarom niet aan de orde.

3.2 Communicatie

De communicatie met initiatiefnemers en betrokken partijen speelt een grote rol in het verkrijgen van draagvlak voor nieuw beleid. Conform de uitgangspunten van de Omgevingswet wordt uitgegaan van een faciliterende meedenkende overheid in plaats van een toetsende overheid.

3.2.1 Initiatiefnemers

De initiatiefnemers zullen door middel van een brief op de hoogte gebracht worden van de voorgenomen bestemmingsplanprocedure.

3.2.2 Provincie

De provincie verlangt van gemeenten zo vroeg mogelijk betrokken te worden bij een initiatief. Concreet betekent dit dat over alle aanvragen voor een windturbine wettelijk vooroverleg met de provincie gevoerd zal moeten worden. Dit vereiste van vooroverleg zal als voorwaarde worden opgenomen in het paraplubestemmingsplan.

3.2.3 Gemeenteraad

Conform afspraak met de griffie en de agendacommissie zal deze startnotitie ter kennisgeving aangeboden worden aan de gemeenteraad. Deze afspraak is aangehaald tijdens de presentatie van 25 november 2020 aan de raad. De raad heeft een kaderstellende taak binnen een bestemmingsplanprocedure. De raad dient het paraplubestemmingsplan vast te stellen. Dit vastgestelde kader vormt vervolgens het kader waarbinnen het college haar ruimtelijke taken en vergunningbevoegdheden uit kan voeren.

3.2.4 Inspraak

De beleidsregels voor kleine windturbines worden verwerkt in een voorontwerp-paraplubestemmingsplan. In deze fase vindt het wettelijke overleg met provincie, Veiligheidsregio en Wetterskip plaats. Het voorontwerp zal tevens ter inzage worden gelegd voor inspraak. Dit is wettelijk niet verplicht. Bij kleine plannen die weinig impact op de omgeving hebben kan de gemeente besluiten de stap van inspraak over te slaan. Bij grotere plannen met meer ruimtelijke impact wordt deze fase doorgaans niet overgeslagen. De gemeente beantwoordt alle ingekomen inspraak- en overlegreacties. De reacties kunnen leiden tot een aanpassing van het paraplubestemmingsplan.

3.2.5 Zienswijzen

Nadat de reacties zijn beantwoord en eventuele aanpassingen in het plan zijn verwerkt, wordt het ontwerp-paraplubestemmingsplan ter inzage gelegd. Dit is een wettelijk verplichte stap. Gedurende zes weken kunnen zienswijzen worden ingediend. De gemeente beantwoordt alle ingekomen zienswijzen. Zienswijzen kunnen leiden tot een aanpassing van het paraplubestemmingsplan.

3.2.6 Vastgesteld paraplubestemmingsplan

Nadat de ingekomen zienswijzen zijn beantwoord, wordt het paraplubestemmingsplan – al dan niet gewijzigd – ter vaststelling aangeboden aan de raad. Na publicatie start de beroepstermijn van zes weken. Het vaststellingsbesluit staat open voor beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

3.3 Planning en vervolg

Deze startnotitie wordt ter vaststelling aangeboden aan het college. Vervolgens wordt het paraplubestemmingsplan opgesteld en na instemming van het college in procedure gebracht. Als gevolg van reacties en/of zienswijzen kunnen aanpassingen in het plan noodzakelijk zijn.